

Халықаралық қатынастар факультеті
Факультет международных отношений
Халықаралық құқық кафедрасы
Кафедра международного права

Әл-Фараби атындағы ҚазҰУ халықаралық қатынастар факультетінің
20-жылдығы және халықаралық құқық кафедрасының 25-жылдығына арналған

«ЖОО-ДАҒЫ ОҚУ ҮДЕРІСІНІҢ САПАСЫН ҚАМТАМАСЫЗ ЕТУ:
ДӘСТҮРЛЕР МЕН ЖАҢАЛЫҚТАР» атты

халықаралық оқу-әдістемелік конференциясының

МАТЕРИАЛДАРЫ

Алматы, 4 желтоқсан 2015 ж.

МАТЕРИАЛЫ

международной учебно-методической конференции

«ОБЕСПЕЧЕНИЕ КАЧЕСТВА УЧЕБНОГО ПРОЦЕССА В ВУЗЕ:
ТРАДИЦИИ И ИННОВАЦИИ»,

посвященной 20-летию факультета
международных отношений и 25-летию
кафедры международного права КазНУ им. аль-Фараби

Алматы, 4 декабря 2015 г.

MATERIALS

of international educational and methodical conference

«ENSURING THE QUALITY OF TEACHING IN HIGHER EDUCATION:
TRADITIONS AND INNOVATION»,

dedicated to the 20th anniversary of the Faculty
of International Relations and 25th anniversary of the Department
of the International Law of the al-Farabi Kazakh National University

Almaty, December 4, 2015

Алматы
«Қазақ университеті»
2015

*Рекомендовано к изданию Ученым советом
факультета международных отношений КазНУ им. аль-Фараби
(Протокол № 5 от 22.12.2015 г.)*

Редакционная коллегия:

доктор юридических наук, профессор **С.Ж. Айдарбаев**
кандидат юридических наук, доцент **А.Ж. Тусупова**

Обеспечение качества учебного процесса в ВУЗе: традиции и инновации: материалы международной учебно-методической конференции, посвященной 20-летию факультета международных отношений и 25-летию кафедры международного права КазНУ им. аль-Фараби. 4 декабря 2015 г. / под общ. ред. д.ю.н., проф. С.Ж. Айдарбаева. – Алматы: Қазақ университеті, 2015. – 191 с.

ISBN 978-601-04-1611-6

В настоящем сборнике представлены материалы международной учебно-методической конференции, в которых дается оценка современного состояния и основных тенденций развития методики преподавания в высших учебных заведениях. В рамках конференции обсуждаются учебно-методические вопросы профессиональной подготовки специалистов на всех уровнях обучения в соответствии с современными требованиями.

Материалы международной учебно-методической конференции опубликованы в редакции авторов.

СОДЕРЖАНИЕ

Шакиров К.Н. Факультету международных отношений КазНУ имени аль-Фараби – 20 лет	3
Айдарбаев С.Ж. Кафедре международного права КазНУ – 25 лет	5
Айдарбаев С.Ж., Байтукаева Д.У. Инновационные методы в образовательном процессе студентов-правоведов	7
Волова Л.И. О методике преподавания международного права в современный период	9
Айдарбаев С.Ж., Байтукаева Д.У. Преподавание международного космического права юристам-международникам	13
Титова Т. А. Конвенция о признании квалификаций, относящихся к высшему образованию в европейском регионе 1997 года, как элемент механизма реализации права на образование	15
Машимбаева Г.А., Сайрамбаева Ж.Т. Компетентностный подход в профессиональном вузовском образовании – мониторинг качества образования	18
Иванова Е.М. Изменения в организации подготовки юристов – требование времени	20
Әпенев С.М., Самалдықов М.К. Халықаралық құқық мамандығы бойынша студенттерге қылмыстық құқық пәнін оқытудың жалпы және арнайы әдістемелері	23
Должиков А. В. Развитие методики преподавания международного права	26
Аманжолов Ж.М. Некоторые общие соображения относительно преподавания международного публичного права	27
Тусупова А.Ж. О целях и методике проведения деловой игры «Избирательный процесс. Президентские и парламентские выборы» (на примере США и Германии)	29
Кислицина Н.Ф. Методика преподавания курса «Международный бизнес и права человека»	31
Тусупова А.Ж. Проблемы реализации компетентностной модели образования	34
Баймагамбетова З.М. Технология проблемного обучения в вузе	37
Tatarinova L. F., Tatarinov D. V. The problems of teaching of international humanitarian law by distance learning in a higher education institutions of the Republic of Kazakhstan	40
Жайлау Ж. Қазақстан Республикасының жоғарғы оқу орындарында инклюзивті білім беру жүйесін енгізудің өзекті мәселелері	44
Сылкина С.М. Методика формирования основ правовой культуры в обществе	46
Савка И. В. Интеграция профессиональных знаний и умений будущих специалистов международного права в контексте принципа обучения профессиональной направленности	48
Нысанбекова Л.Б. В знании – сила!	52
Алтаева К.Ж., Ергобек Ш.К., Кудерин И.К., Мендыбаев Е.С. Разработка образовательных программ юридических специальностей с учетом ролевых мета-компетенций	55
Аюпова З.К. К вопросу о смысле и содержании самостоятельной работы студентов в образовательном процессе	56
Досымбекова М.С., Токтыбеков Т.А. Әкімшілік реформа жағдайындағы әкімшілік құқықтың білім беру сапасын арттыру (халықаралық құқық мамандығына арналған)	60
Өміржанов Е.Т. Студенттерге сабақ жүргізуде М-learning технологияларды пайдалану	63
Жүнісов Ж.С. Әлеуметтік-құқықтық пәндерді оқыту үдерісіндегі «мәселелі тәсілдемелерді» жетілдіру мәселелері	66

Конечно же, в интерактивном обучении преподаватель перестает быть «монополистом» знаний, его задача заключается в обеспечении управления процессом обучения, создании условий для проявления инициативы, творческого поиска эффективных решений конкретных задач и ситуаций, установлении обратной связи [13]. Как показывает практика, темы, закрепленные в процессе проведения интерактивных занятий, вызывают наименьшие затруднения у студентов при подготовке к экзаменам и формируют необходимые навыки для последующей профессиональной деятельности. Проблема зачастую заключается в том, что интерактивные формы занятий предполагают активную самостоятельную работу студентов над учебным материалом, а самостоятельно и интенсивно работать умеют не все студенты.

Интерактивные формы обучения не следует противопоставлять традиционным (классическим) занятиям [14]. В частности, учебный материал, полученный студентами на лекциях и из учебной литературы, должен быть необходимым и полноценным подспорьем для работы на практических занятиях. Таким образом, интерактивные и традиционные (в частности лекционные) занятия должны качественно дополнять друг друга, углубляя знания и расширяя кругозор студентов.

Литература:

1. Джурицкий А.Н. Интернационализация высшего образования в современном мире // Педагогика. – 2004. – №3. – С. 83-92.
2. Пирогов А.И., Краснова Г.А., Филиппов В.М. Тенденции развития реформ высшего образования в странах СНГ: учебное пособие. – М.: Российский университет дружбы народов, 2008. – 180 с.
3. Торкунов А.В. Наши университеты // Российская газета. 02 июня 2006. [Электронный ресурс]. URL: <http://www.rg.ru/2006/06/02/torkunov.html> (дата обращения: 10.11.2015).
4. Гулакова М.В., Харченко Г.И. Интерактивные методы обучения в вузе как педагогическая инновация // Концепт. – 2013. – № 11 (ноябрь). – ART 13219.
5. Григорьева М. Юридическое образование переживает кризис // Российская газета. 20 марта 2007. [Электронный ресурс]. URL: <http://www.rg.ru/2007/03/20/yurist.html> (дата обращения: 10.11.2015).
6. Казачкова З.М., Навасардова Э.С., Щербакова Л.М. Перспективы развития юридического образования в свете новой парадигмы образования в России // Вестник Ставропольского государственного университета. – 2011. – №72 (1). – С. 219-228.
7. Побежимова Н.И. Актуальные проблемы юридического образования в России // Юридическое образование и наука. – 2003. – № 4. – С. 2-4.
8. Федеральный государственный образовательный стандарт высшего профессионального образования по направлению подготовки 030900 Юриспруденция (квалификация (степень) «бакалавр») от 04 мая 2010 г. № 464. [Электронный ресурс] // Министерство образования и науки Российской Федерации [Официальный сайт]. URL: <http://минобрнауки.рф/документы/1879> (дата обращения: 10.11.2015).
9. Шамис В.А. Активные методы обучения в вузе // Сибирский торгово-экономический журнал. – 2011. – № 14. – С. 136-144.
10. Слостенин В.А. Болонское соглашение: курс на интеграцию // Педагогическое образование и наука. – 2011. – № 8. – С. 4-8.
11. Сорокина Е.И., Маковкина Л.Н., Колобова М.О. Использование интерактивных методов обучения при проведении лекционных занятий // Теория и практика образования в современном мире: материалы III международной научной конференции (г. Санкт-Петербург, май 2013 г.). – СПб.: Реноме, 2013. – С. 167-169.
12. Огольцова Е.Г., Хмельницкая О.М. Формирование активного обучения как средство развития познавательной деятельности студентов // Развитие качества высшего профессионального образования в современных условиях. Материалы региональной научно-практической Интернет-конференции. – 2009 г. – С. 129-133.
13. Рулиене Л.Н., Белякова Н.В. Технологии интерактивного обучения в научно-образовательном процессе университета // Вестник бурятского государственного университета. – 2015. – № 1. – С. 70-75.
14. Добрынина Т.Н. Интерактивное обучение в системе высшего образования. – Новосибирск: Изд-во Новосибирского государственного педагогического университета, 2008. – 177 с.

Әпенев С.М., Самалдықов М.К.,

Әл-Фараби атындағы ҚазҰУ

халықаралық құқық кафедрасының

доценттері, заң ғылымдарының кандидаттары

ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ҚҰҚЫҚ МАМАНДЫҒЫ БОЙЫНША СТУДЕНТТЕРГЕ ҚЫЛМЫСТЫҚ ҚҰҚЫҚ ПӘНІН ОҚЫТУДЫҢ ЖАЛПЫ ЖӘНЕ АРНАЙЫ ӘДІСТЕМЕЛЕРІ

Кез-келген пәнді жоғары оқу орындарында оқытудың басты мақсаты нәтижесінде сол сала бойынша мамандарды дайындап шығару болып табылады. Заңгерлік мамандығы әр түрлі құқық салаларынан құралатындықтан және практика жүзінде заңгерлер де белгілі бір құқық салалары бойынша қыз-

мет атқаратындықтан, құқық салаларына жататын пәндерді сапалы деңгейде оқыту жоғары заң оқу орындарындағы оқытушылардың негізгі міндеті деп түсіну керек.

Халықаралық құқық мамандығы да заңгерлік мамандықтың бір саласы болып табылады және бұл мамандық қазіргі кезде көптеген жоғарғы оқу орындарында жеке мамандық ретінде бағаланып, факультет, топ ретінде жеке оқытылады. Осыған байланысты халықаралық құқықпен қатар жалпы құқықтық пәндерді меңгеру қажеттілігі туындайды, себебі тек отандық құқық салаларын оқытпай, тек халықаралық құқықпен шектелу тымді нәтиже бере алмас еді, себебі біріншіден, халықаралық құқық мамандығы бойынша дайындалған студенттердің көпшілігі оқуды бітіргеннен кейін ҚР аумағындағы құқық қорғау органдарында немесе мемлекеттерде заңгер ретінде жұмыс істейді, екіншіден, халықаралық құқықтың өзге құқықтармен байланыстарын, яғни кейбір құқықтық ережелердің өз бастауын халықаралық келісімдерден алатынан біле алмас еді.

Әл-Фараби атындағы Қазақ Ұлттық Университетінің халықаралық қатынастар факультетінде халықаралық құқық мамандығы бойынша осы саладағы міндетті сапалы іске асыру үшін осы мақаланың авторлары **арнайы әдістеме** ретінде «Қазақстан Республикасының және шет елдердің қылмыстық құқығы – Жалпы бөлімі» және «Қазақстан Республикасының және шет елдердің қылмыстық құқығы – Ерекше бөлімі» пәндерін оқытуда біріншіден, отандық қылмыстық құқықтың нормаларына талдау жасауды, екіншіден, егер кейбір қылмыстық құқық бұзушылық түрлері өз бастауын халықаралық конвенциялардан алатын болса, онда осы конвенциялармен қысқаша таныстыруды және кей шет мемлекеттердің осы тақырып бойынша қылмыстық құқықтық ережелеріне сипаттама беруді қолданып келеді. Мұндай бағыттың тиімділігі және қылмыстық құқықтың Жалпы бөлімі бойынша қандай тақырыптарды СОӨЖ түрінде қабылдау керектігі мұнан бұрынғы осы мақала авторларының бірлескен оқу-әдістемелік мақалаларында жарияланды [1, 266-269], [2, 174-178], [3, 7-10], [4].

Осылай дегенмен де, халықаралық құқық мамандығы бойынша Қазақстан Республикасының және шет елдердің қылмыстық құқығының Жалпы және Ерекше бөлімдерін оқыту практикасында қолданылған **өзге де әдістемелерді** ұсыныс ретінде айтқымыз келеді.

2014 жылы 3 шілдеде қабылданған ҚР қылмыстық кодексі 18 тараудан тұрады және «қылмыстық құқықтың Ерекше бөлімінің түсінігі, жүйесі» тақырыбын қосқанда 19 тақырыптан тұрады деуге болады. Қылмыстық кодекс тарауларындағы баптарың көлемі және олардың практикалық маңыздылығы әр түрлі болып бағланады. Соған байланысты жеке тарау және тақырып болып табылатын жеке адамға, меншікке, экономикалық қызметке, қоғам қауіпсіздігі мен қоғамдық тәртіпке қарсы қылмыстық құқық бұзушылықтардың практикалық тұрғыдан өзекті тақырып табылатындығын және олардың әр қайсысында 30-дан астам қылмыстық құқық бұзушылықтардың бар екендігін ескерсек, онда бұл тақырыптаға 4 сағаттан дәріс сабақтарын жүргізген дұрыс. Мұндай жағдайда 15 апталық 1 семестрге жоспарланған қылмыстық құқықтың Ерекше бөлімін шет елдердің осы тақырыптар бойынша заң практикасын қамти отырып, толық жүргізіп шығу мүмкін болмас еді. Сондықтан кей тақырыптарды СОӨЖ тапсырмалары түрінде беру қажеттілігі туындайды. Мұндай жағдайда арнайы әдістеме ретінде қылмыстық құқықтың Ерекше бөлімі бойынша тақырыптардың ішінен жеке адамдарға, меншікке, от-басы мен кәсіпкерлікке толмағандардың заңды мүдделеріне, қоғам қауіпсіздігі мен қоғамдық тәртіпке қарсы қылмыстық құқық бұзушылық сияқты жалпы қылмысты әрекеттерді білдіретін тақырыптарды дәріс және семинар түрінде қарастырып, «ақпарат және байланыс саласындағы қылмыстық құқық бұзушылықтар», «медициналық қылмыстық құқық бұзушылықтар», «экологиялық қылмыстық құқық бұзушылықтар» және «әскери қылмыстық құқық бұзушылықтар» тақырыптарын СОӨЖ ретінде қарастырған тиімді. Себебі бұл салалардағы қылмысты әрекеттер белгілі бір сала, қызмет түрлері бойынша жасалады және халықаралық құқық мамандығы бойынша заңгерлерге өзекті болып табылмайды.

Бұл мәселені қылмыстық заңның практикалық тұрғыдан аса өзекті немесе өзекті емес қылмыстық құқық бұзушылықтар түрлері тұрғысынан шешуді дұрыс көрмейміз. ҚР ҚК Ерекше бөліміндегі ең сирек қолданылатын қылмыстар түрлері «Бейбітшілікпен адамзат қауіпсіздігіне қарсы қылмыстар» деп аталатын төртінші тарауда кездеседі. Бұл тақырыпты дәріс және семинар түрінде өткізу қажет, себебі бұл тараудағы қылмыстардың барлығы халықаралық қылмыстық құқықтан және халықаралық гуманитарлық құқықтан алынған. Халықаралық құқық мамандығы бойынша студенттер халықаралық қылмыстық құқықты, халықаралық гуманитарлық құқықты халықаралық құқық пәнінің аясында қарастырғанмен, бұл пәнде олар отандық қылмыстық құқықтағы бұл қылмыстардың жағдайына, тіпті олардың ҚР Қылмыстық кодексінде бар-жоқтығына назар аудармайды. Ал қылмыстық құқықта бұл мәселені салыстырмалы түрде қарастырып өтуге болады.

ҚР және шет елдердің қылмыстық құқығы – Ерекше бөлімі пәні көлемді пән болып табылатындықтан мүмкіндігінше кей ҚК тарауларын жеке тақырыптар ретінде емес, бір тақырып ретінде қарастырып өту қажет. Бұл **жалпы әдістеме ретіндегі** ұсынысты, мысалы ҚР ҚК 9-тарауды, «Коммерциялық және өзге де ұйымдардың қызмет мүдделеріне қарсы қылмыстық құқық бұзушылықтар» және 15-тарауды, «Мемлекеттік қызмет және мемлекеттік басқару мүдделеріне қарсы коррупциялық және

өзге де қылмыстық құқық бұзушылықтар» біріктіріп қарастыруда қолдануға болады. Бұл екі тарауды бір тақырып ретінде қарстырғанда олардың негізгі айырмашылығы болып табылатын, қылмыстық құқық бұзушылықтың объектісіндегі және субъектісіндегі айырмашылықтарымен студенттерді таныстыру керек. Демек, бұл топтардағы қылмысты әрекеттердің бір тақырып ретінде қарстырылу себебі, ол олардың объективтік және субъективтік белгілеріндегі ұқсастық немесе толық қайталануында болып табылады.

«ҚР және шет елдердің қылмыстық құқығы-Ерекше бөлімі» жалпы әдістемесі, яғни барлық құқықтану мамандығы бойынша студенттерге ортақ әдіс ретінде практикалық есептерді шешуді қолдану болып табылады. Қылмыстық құқық оқу пәні ғана емес, сонымен бірге құқық саласы ретінде қолданылатындықтан студенттер қылмыстық құқық бойынша құқықтық сауатты болып ғана қоймай, қылмыстық заңның баптарын практика қызметінде қолдана алатындай болуы керек. Бұл міндетті іске асыру үшін семинар сабақтарында әр өткен тақырыптар бойынша практикалық есептер шығарып отыру қажет. Практикалық есептерді шығару сот-тергеу органдарындағы қызметте қылмыстық кодекстің баптарын дұрыс қолдана білуге жағдай жасайды және студенттер заң баптарын дұрыс қолдана білу үшін оқытушы лекция сабақтарында мысалдар келтіре отырып, есептерді дұрыс шығарудың үлгісін көрсеткені дұрыс.

Аталған пәнді оқыту барысында студенттерге практикалық есептерді үйден жазбаша шығарып келу талабын қою қажет, себебі есептерді шығару квалификация жасауды білдіреді. Практикалық оқиғаларға квалификация жасау – қылмыстық құқық пәнінің Жалпы және Ерекше бөліміндегі бір қатар ережелерді ескере отырып, практикалық оқиға бойынша қылмыстық заңның баптарын дұрыс қолдануды білдіреді. Ескерілуге тиіс ережелердің бар және беріліп отырған тапсырма бойынша қаншалықты маңызы бар екендігін білу арнайы уақыт бөлуді қажет етеді. Студенттер практикалық есептерді дұрыс шешу үшін қылмыстық құқық бұзушылықтарға квалификация жасау барысында ескерілетін мынандай қағидалы ережелердің бар екенін білуі және сақтауы керек. Олар:

- қылмыстық құқық бұзушылыққа квалификацияны адамның қасақаналығының бағыты бойынша жүргізу;
- кінәлінің жасаған қоғамға қауіпті әрекеттерінің бір баптың мазмұны қамти алғанда әрекетті екі немесе одан көп қылмыс ретінде бағаламау;
- ҚК бабы кінәлінің әрекеттерін толық қамти алмағанда қылмыстар жиынтығымен квалификациялау;
- ҚК Ерекше бөліміндегі нормалардың бәсекелестігі байқалғанда қылмыстық құқық бұзушылықты арнайы және бүтін нормалар бойынша квалификациялау;
- ҚК жалпы бөлімінде қарастырылған іс-әрекеттер практикалық оқиғада орын алғанда Жалпы бөлімнің тиісті баптарына сілтеме жасалуы, яғни аяқталмаған қылмысты әрекеттер бойынша ҚР ҚК 24 бабына, қылмыстық құқық бұзушылық әр түрлі ролдерді бөле отырып жасалғанда 28 баптың тиісті бөлімдеріне сілтеме жасау;
- бір баптың көлемінде қарастырылған маңызы ауыр емес қылмысты әрекеттерді қауіптілігі жоғары әрекеттердің қамти алатындығын ескеру [5, 22-23].

Бұл аталып отырған қағидалы ережелердің кейбіреулерін қылмыстық құқық пәні бойынша оқулықтар келтірмейді немесе олар, мысалы «бір баптың көлемінде қарастырылған маңызы ауыр емес қылмысты әрекеттерді қауіптілігі жоғары әрекеттердің қамти алатындығын ескеру» жазылмаған ережелер болып саналады. Бұл ережелер «қылмысты квалификациялаудың ғылыми негіздері» деп аталатын арнайы курста қарастырылады. Қылмысты квалификациялау курсының негізгі мағынасы мен міндеті де қылмысты іс-әрекеттерге құқықтық баға беріп, заң баптарын қолданғанда ескеру керек болып табылатын негізгі қағидалармен, ережелермен, талаптармен таныстыруға бағытталған.

Мұнымен қатар студенттер практикалық есептерді дұрыс шығару үшін ҚР ҚК Ерекше бөлімінің баптарында қарастырылған қылмыстық құқық бұзушылықтардың құрам элементтері бойынша объективтік және субъективтік белгілерін, сипаттамасын, өзіне ұқсас қылмыстардан қандай белгілері бойынша ажыратылатынын меңгеруі қажет. Студенттер қылмыстық құқық бұзушылықтардың құқықтық сипаттамасын білмеген жағдайда практикалық есептерді дұрыс шығаруы мүмкін емес. Сондықтан берілген есептер әр семинар сабағында, осы тақырыпқа жататын қылмыстық құқық бұзушылықтарға құқықтық талдау жасағаннан кейін, сабақтың қалған 15-20 минут аралығында шешілуі керек.

Әдебиеттер:

1. Самалдықов М.К., Әпенев С.М. «Тестілеу жоғары оқу орындарындағы оқу процесі технологияларының осы заманғы бағыттарының бірі ретінде және Қазақстан Республикасы қылмыстық құқығы бойынша оны жетілдірудің өзекті мәселелері» // Әл-Фараби атындағы ҚазҰУ-де «Заманауи үздіксіз кәсіби білім беру жүйесіндегі түлектің құзыреттік үлгісі» атты ғылыми-әдістемелік конференция материалдары. 17-18 қаңтар 2013 жыл. 1-кітап. – 266-272 бб.
2. Самалдықов М.К., Апенев С.М. «Методы преподавания и критерии оценки знаний студентов по курсу «Уголовное право Республики Казахстан и зарубежных стран»» /Сборник материалов международной научно-практической онлайн – конференции на тему «Актуальные проблемы юриспруденции и международного права». 17 апреля 2014 года. Кыргызский

национальный университет имени Жусупа Баласагына, Казахский национальный университет имени Аль-Фараби. – Бишкек, 2014. – С. 174-178.

3. Апенев С.М., Самалдыков М.К. «Вопросы организации самостоятельной работы студентов с преподавателями в условиях кредитной технологии обучения (на примере изучения предмета «Общая часть уголовного права Республики Казахстан и зарубежных стран»)». //Материалы за X международна научна практична конференция на тему «Ключови въпроси в съвременната наука» 17-25 април, 2014 г. Том 11. Закон. –София: Бял ГРАД-БГ ООД, 2014. С. 7-10.

4. Апенев С.М., Самалдыков М.К. «Некоторые особенности преподавания дисциплины «Уголовное право Республики Казахстан и зарубежных стран-Особенная часть» в плане реализации интегрированных образовательных программ при подготовке специалистов-международников» //Материалы международной научно-методической конференции на тему «Совершенствование качества высшего образования в свете Болонского процесса: тенденции и перспективы. Каспийский общественный университет и Казахский Национальный университет имени Аль-Фараби. 02 февраля 2015 г.

5. Әпенев С.М. Қылмысты квалификациялаудың ғылыми негіздері. – Алматы: Заң әдебиеті, 2006. -332 б.

Должиков А. В.,
д. и. н., профессор,
профессор кафедры политической истории
Алтайского государственного университета,
Российская Федерация

РАЗВИТИЕ МЕТОДИКИ ПРЕПОДАВАНИЯ МЕЖДУНАРОДНОГО ПРАВА

Преобразования в юридическом образовании требуют внедрения новых методик обучения, которые бы отвечали запросам современного рынка труда. Внедрение компетентностного подхода в новом государственном образовательном стандарте (ГОС ВПО) обуславливает отдельное внимание к вопросам практико-ориентированного преподавания международного права, характеризующегося известным консерватизмом подходов.

Миссия. Исходным вопросом выступает определение миссии международного права (главной цели) как учебного курса. С одной стороны, можно сохранить свойственный еще советскому правоведению фундаментальный подход преподавания, который предполагает желание охватить широкий круг вопросов международного права, начиная от истории и заканчивая международным космическим правом. С другой стороны, требуется внедрить проблемно-ориентированный подход, характерный преимущественно для профессиональной подготовки и предполагающий углубленное изучение отдельных тем в сочетании с ориентацией на прикладные задачи в обучении. Оба подхода имеют право на существование, при соблюдении между ними баланса. Традиционный подход уже видоизменяется за счет более детального изучения практики международных судебных органов, применения международного права национальными судами, разработкой тем, связанных с международными экономическими отношениями и т. д. Такая тенденция, вызванная потребностями рынка в способных решать практические задачи юристах, не должна отрицать обеспечения преемственности с фундаментальными разработками отечественного международного права. Ориентированные на научные исследования методики оценки компетенций. В этой связи академизм подготовки должны обеспечить те формы оценки результатов изучения международного права, которые нацелены на научные исследования студентов. Традиционный устный экзамен может заменить письменная итоговая работа в форме эссе или детального анализа практической задачи (казуса). В последнем случае написанию работы должна предшествовать презентация образцов решения аналогичных казусов в ходе практических занятий. Необходимым условием выступает наличие ясных методических указаний к содержанию и оформлению такой работы, критериев ее оценки, правил борьбы с плагиатом и т. п.

Практико-ориентированные методики обучения. Традиционный фундаментальный подход отечественного образования, за которым нередко скрывается схоластика, углубляет разрыв между высшим профессиональным образованием и правоприменительной практикой. Необходимость «доучивать» выпускника работодателем не только повышает издержки последнего, но и подрывает авторитет профессии юриста в целом. Прямое применение знаний международного права касается узкой сферы (дипломатическая работа, внешнеторговая деятельность и др.). Вместе с тем, например, применение метода анализа решений международных судов не только позволяет более эффективно понимать и применять международное право, но и обеспечивает выработку уникальных профессиональных компетенций (критическое мышление, аргументирование правовой позиции в суде, решение нестандартных юридических проблем, совершенствование языковых навыков и т. д.).

Языковые компетенции. В связи с характеристикой практико-ориентированных методик обучения международного права особое значение приобретает развитие навыков профессионального общения на иностранном языке (ОК-13 ГОС ВПО). За исключением практики Европейского суда по правам человека и Экономического Суда СНГ, абсолютное большинство решений международных су-